

KÖLTSÉGTÉSI ÁRAK

A kiadványban átvéve:
 Egy évre — 10 kes.
 Helyben kassza mellett:
 Egy évre — 20 kes.
 Helyben kassza mellett:
 Egy évre — 24 kes.
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kes.
 Helyben kassza mellett:
 Egy évre — 8 kes.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
 ünnep utáni napok kivételével.

Árjegyzék és kiadványok:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

Árjegyzék kiadványok visszavételére
 vagy megújítására nem vállalkozunk.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadványokban intézkedések.

Egyes számok ára 8 kes.

NAGYVÁRAD, június 15.

Pusztulunk.

(Dr. H. L.) Magyarország északkeleti határszélén, a vereczkei szoros mentén kétfelé ágazik az út. Egyik Galicziából Magyarországra, a másik Magyarországból Amerikába visz. Amazon kapzsi jövevények batyuval a hátukon tolakodnak befelé, emezen sóhajtozva, visszatekintgetve vándorolnak ki hazájukból tönkretutott keresztény testvéreink. Nekik is batyu görnyesztí hátukat, de ezt a batyut, amelyben ott zsugorodnak a dobra került ház romjai, ott húzódik meg az elkótya-vetyélt, idegen kézre jutott ősi föld egy-két emlékül elhozott göröngye, ezt a batyut hófehérre mosták rája hullajtott könyeik, mielőtt vállukra vették volna szülőfalujuk határán.

A kivándorlási statisztika március havi adatai mostanában kerültek nyilvánosságra. Magyarországon, Fiumével, Horvát-Szlavonországot nem számítva a nevezett hónapban 12195 utlevelet állítottak ki. Az utlevelek tulajdonosainak 900 utitársuk volt. A márciusi utlevelek száma 2789-czel mulja fölül a februáriakat. Ez így megy hónapról-hónapra, esztendőről-esztendőre. Csoda-e vajjon? Dehogy az! Hiszen Magyarországon a kisembert agyonnyomja a sok közteher, tetejébe még végig boszantja a szabadelvű közigazgatás.

Most is, mint tudjuk, közel 108 millió koronával emelte a költségvetést a szörnyen takarékos Tisza-kormány. A közös költségvetés a geszti gróf uralkodása alatt a kvóta szerint 55 millió korona emelkedést mutat a Széll-érával szemben. Honnan győzze a szegény ország és hogyan bírják ki az alsóbb osztályok, a kisemberek azt a rettentő sok terhet, ami vállukra nehezül! Mert sohasem a börtönzárak érzik meg az adót, ezt jól tudja mindenki, hanem a középosztály, meg a kisemberek nyögik legjobban. A fajmagyarság gyökerét valósággal elmetszi, kiszakítja valósággal kiüldözi ebből az országból a liberális éra adóprépolitikája.

Mit tesz ezek után a kormány az adóalanyok kiszökésének gátolására, a kivándorlás ijesztő mérvének apasztására? Azon veszekszik, hogy melyik hajótársaság és mely utirányban vigye ki a magyar népet. Mintha nem volna mindegy,

vajjon Carpathiának, meg Pannóniának hívják-e a hajót, vagy hogy Kaiser Vilhelm-e a neve és mintha nem volna végtermékében egyformán szomorú, német vállalatok néptelenítik-e el az országot, vagy angol hajós-társulatok. Azok az itthon maradt szülők, özvegyek és árvák, akiknek szerettei nemrég a cheswici bányában lelték szörnyű halálukat, mélyseges fájdalomukban aligha törődnek vele, hogy melyik kikötő városból ment ki a halál mezejére a fiu, férj és apa; őket egy gyászos fontosságú körülmény érdekli csupán s ez az, hogy kiment Amerikába és ott vészett.

Azon gondolkodik a kormány, hogyan lesz a magyarnak itthon bora, buzája, békesége, hogy ne kívánczozzék és ne kényszerüljön idegenbe. Ha már csak az a vigasztalása marad az elhagyott országnak, hogy Antwerpen helyett, Hamburg, vagy Bréma helyett ezentul majd Fiume szállítja ki a kivándorlókat az új hazába, bizony ez sovány kárpótlás. Veszett fejszének csak a nyele. Talán még az sem.

Nemcsak Amerikába mennek a kenyér után, vagy néha puhább, gondtalanabb kenyér után vágyakozók. Mennek Romániába is, Németországba is, Ausztriába is. Innen sokan visszatérnek télre, tavasszal megint kimennek. Ez esetekben tehát csak időközönként áll elő az elnéptelenedés. Igen ám, de meg kell nézni azt a románt, akit talán annyira-mennyire elmagyarosított idehaza az iskola, meg az érintkezés, az élet. Bizony abból magyargyűlölő lett odakünn. A délvidéki sváb, akivel annyit vesződött a magyarosítás, tele van pángermán frázisokkal, mire visszatér, az osztrák határon lakó németajkuak meg szocziáldemokraták lesznek a gyárakban, de legalább is kiölik belőlük a hazafias érzést a sógorok. Pedig hát a német vidékeken ugyancsak szép eredménnyel magyarosítanak a sokat meghurczolt katolikus iskolák.

Nem találunk erotikus vonásokat a liberálistusban és mégis vak. A magyarosítás nevében akar lesujtani az államosítás vasveszszéjével és nem látja meg, hogy a nemzetiségi asszimilációnak egyik legveszedelmesebb ellensége a liberális közigazgatás. Ugyancsak a liberálistus szabados erkölcsstana, másfelől kizsákmányoló gazdálkodása oka a fajmagyarságot

egyre jobban ritkító egy gyermekrendszernek is. Persze, csak hadd pusztuljon, fogyjon a magyarság, legalább kényelmes helye lesz a bevándorló galicziai előkelő idegeneknek.

Hegedűs és Marjay meg a nagytrafik.

Némely lap azt közölte, hogy Hegedűs Sándor országgyűlési képviselő a nagybecskereki dohánytőzsde ügyében a folyosón azt mondta volna Marjay Péternek, annak beszéde után: Miért nem szóltál nekem, eligazítottuk volna a dolgot Ez nem áll. Hegedűs Sándor csak arra figyelmeztette Marjayt, hogy illőbb volna előbb informáltatni magát és aztán beszélni. Es semmiféle eligazításról a minthogy erre sem joga sem szüksége nem volt, — abszolute nem volt szó.

Néppárti gyűlés.

A dunaszerdahelyi választókerület néppártja Alsónyárasdon 1904 június hó 26-án, vasárnap délután 4 órakor néppárti népgyűlést fog tartani a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja Udvary Ferencz, orsz. képviselő. Mi végre van a néppárt? Tartja Herbst József, szentmihályuri plébános. A néppárt és a kisemberek. Tartja Haller István, hírlapíró. Elnöki zárszó.

ORSZAGGYÜLES.

Apponyi dehogy is vár őszig, ahogy megírták a lapok. Korán reggel, friss temperamentummal, eleven, csillogó szemmel itt járkált már a folyosó és sorban barátkozott az ellenzékkal. Hosszasabban beszélt Polónyi Gézával — akitől ma nagy beszédet várnak, tele szenzációval, pikantériával és oldaldőfésekkel — s látszott rajta, hogy számbaveszi az embereket. Mintha az egész egyénisége megváltozott volna azóta, hogy belefújt újra a jászberényi kúrtbe! Ami ott szorongott benne, ami ólomsúlytal nehezedett rá, az a kussok között, a piactéren harsogva szabadult a tudójéből. A multal végzett: kezdődik a jövő!

Ez az érdekes egyéniség kötötte le leginkább az ülés előtt a folyosón a figyelmet. Egyebekben is mozgalmos volt kőn a kép. Mintha csak kezdődne valami élet ott, ahol úgy látszott már sohasem virrad meg...

A legjobban ajánlható az úri
MITTEILER EDE

angol divat férfiszabó-cég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

közönségnek ruha-beszerzésre

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casino-épület).
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumók és valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 15.

Elnök Perczel Dezső megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat. Köztük az Országos Irodalmi Szövetség átiratát, melyben a képviselőházat meghívja Vas Gereben emléktáblájának vasárnap tartandó leleplezési ünnepélyére.

Ezután **Strausfeld** Emil leteszi IX. bírálbizottsági tagsági esküjét.

Tisza beszéde.

Tisza István gróf miniszterelnök reflektál az indemnitásnál elhangzott szónoklatokra, kijelenti, hogy akkor, mikor bemutatkozott a takarékosságot hangoztatta, mert jólre látta, hogy a katonai téren újabb költségekre lesz szükség.

Kiküszöbölte tehát a költségvetésből mindazt, ami felesleges, hogy hadseregünk védelmi nivóra emelkedhessen. Ez a legszükségesebb, bár milyen nagy megerőltetésbe is kerül annak megajánlása, meg kell lenni, mert a hadsereg védelmi képességeire támaszkodik az ország ipara, kereskedelme. A hadsereg államunk létfeltétele. (Zaj a baloldalon.)

Rákosi Viktor: Az a kérdés, elbirjuk-e, vagy nem.

Tisza István gróf miniszterelnök: Nem igaz az az állítás, hogy a mi pénzügyünket leginkább a katonai kiadások bontják meg. A régi költségvetéseket bírálva, azt látjuk, hogy évről-évre csökken a közös költségeknek az aránya.

Míg 1870-ben a közös költségek a magyar állam kiadásainak 12,5 százalékát, 1880-ban 13 százalékát, 1890-ben pedig 8,3 százalékát tették ki, addig 1900-ban a közös kiadások a magyar állami kiadásoknak már csak 2 százalékát érték el.

Nem lehet arról beszélni, hogy a közös-ügyek tönkretesznek bennünket, mert óriási kiadással járnak. A statisztika az ellenkezőt bizonyítja.

Rákosi Viktor: Ez felbiztatás arra, hogy jövőre még négyszázmilliót kérjenek. (Nagy zaj.)

Tisza István gróf miniszterelnök: A militarizmus tultengéséről beszélni nem lehet, ha csak meg nem tagadja az ember azt is, hogy kétszerkedtő négy. (Zaj.) A delegációban előadtak egy kombinációt, amely szerint mintegy 450 millió rendkívüli hitel válik szükségessé. A rendkívüli szükségletről biztos tudomása lehetett mindenkinek, aki csak némileg is ismeri az eddigi hadügyi költségvetéseket; új szükségletekről nincs is szó, csak a régi szükségletek új csoportosításáról. Olyan szükségletek ezek különben, a melyek elől elzárkózni nem lehet!

Gabányi Miklós: Félünk az oroszoktól, pedig a japánok is megverik őket!

Tisza István gróf miniszterelnök **Sághy** Gyula beszédére válaszolva kijelenti, hogy a tüdőbeteg kórházára felvett 800,000 koronát azért törölte a költségvetésből, mert a közegészségügyi kiadások úgy is rohamosan növekednek; különben sem czélszerű, hogy Budapesten építsenek egy tüdőbeteg szanatóriumot, mikor éppen a kultuszminiszter is ötmillió kórházat épített Budapesten.

Felel azokra a kérdésekre is, hogy a kormány mennyit teljesített ígéreteiből. Rátkayt ezen a téren nagyon elragadta a költői fantázia, pedig ezen a téren csak a rideg prózának van helye. A szülő sehasem mondta, hogy hazaáruló, aki nem szavazza meg a hadügyi kiadásokat, csak azt mondta, hogy egy olyan kormány, mely ismeri a helyzetet, hazaárulást követett volna el, ha nem állott volna elő az ismeretes hadügyi költségvetéssel. Nem igaz az sem, hogy a kormány kötelezettségeket vállalt volna a kivándorlók szállítására; a hajóstársaság csak akkor kapott volna anyagi kárpótlást, ha nem lett volna bizonyos számú kivándorló; az hogy a kormány garanciát vállalt volna, az nem igaz. A szerződést különben annak idején leteszi a Ház asztalára. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rátkay 300 forintos tanítói fizetésről beszélt, holott az új törvényjavaslat 400 frtos minimumot állapít meg s az állam hajlandó e minimumot 500 frtra kiegészíteni s 800 frtig terjedő korpótléket adni. Ezt Rátkay jól tudja, mert hiszen jelen volt a törvénytervezetet tárgyaló ankéten. A katonai jelvények és igazságszolgáltatás ügyében már programjában kijelentette, hogy a reformokat lehetőleg mielőbb óhajtja, de siettetni nem kívánja. (Nagy zaj balról.)

A katonai igazságszolgáltatás reformja azért késett, mert a magyar nyelv érvényesítése érdekében a javaslatot alaposan át kell dolgozni. A tárgyalások a hadügyi kormányfőnök most folynak, de a szülő nem akarja a hurokat tovább feszíteni. (Zaj.)

Mindenesetre egy éven belül végleges megoldásra jut a dolog. (Helyeslés jobbról.) A katonai oktatásügy reformját illetőleg kijelenti, hogy csak egy tantárgy van, amelyet magyarul sehol sem tanítanak és ez a geometria a reform megvalósításával tehát meg lehetünk elégedve. Az olasz borvám ügyében Olby felpanaszolta, hogy januárban egymillió métermáza bort hoztak be Olaszországból.

Olay Lajos: Tíz millió mázsát.

Tisza István gróf: Alkudjunk egy kicsit. Csak egymillió négyszázezer mázsát mondott s s a valóság az, hogy csak ötvenkétezer mázsát hoztak be. (Derűtség jobbról.)

A népiskolai reformnak egyik alapelve az, hogy a felekezeti iskolákat fenntartjuk, de azért a nemzeti irányú oktatást és a magyar nyelv tanítását mindenütt biztosítjuk. (Tetszés jobbról.)

Ezen túl menni nem szabad, mert hiveknek kell maradnunk ahhoz a tradíciókhoz, hogy a nemzetiségek rokonszenvét lehetőleg megayerjük.

Felkiáltás balról: Mert nem engedik Bécsből.

Tisza István gróf szavára mondja, hogy senki nem befolyásolta a kormányt, a kormány egy betűnyivel sem javasol kevesebbet, mint amennyit szükségesnek vél.

Rákosi: Okos politika kell nekünk nem lovagiaskodás.

Tisza István gróf a horvát kérdéssel szólva megállapítja, hogy a horvátok között a magyar államhoz való ragaszkodás egyre jobban terjed. A pénzügyi törvényekben beállott változások olyan helyzetet teremtettek, amelyre senki nem gondolt a legutóbbi horvát kiegyezés megkötésénél.

Ez a helyzet adott okot az izgatásra s az alsóbb néposztály indulatainak a magyarok ellen való kitörésre. Ily körülmények közt a magyar törvényhozásra az a feladat hárul, hogy a Horvátországgal kötendő új kiegyezésnek olyan alapot keressen, mely még a látszatát is eltüntetni annak, mintha mi a horvátokat meg akarnók rövidíteni. A kormány meg van róla győződve, hogy ha ily módon szanaljuk Horvátország pénzügyi helyzetét, akkor nagy szolgálatot teszünk a magyar nemzeti politikának is.

Kérdik, hogy a kormány politikájában hol a nemzeti és a szabadelvű irány? Mindenben, amit 8 hó óta tett, a nemzeti irányt követte, a horvát kiegyezésben, a népiskolai reformban, a katonai reformok ügyében egyaránt lerakta a kormány az alapjait annak, hogy szivben léleken és nyelvben magyar tisztikarunk legyen, az ezrednyelvek ügyében is nemzeti irányban történt a haladás; oly nagy haladás küszöbén állunk tehát, hogy a közös hadsereg magyar részének magyar szive és lelke lesz nemsokára. A kormány tehát sikeres nemzeti politikát követ. A parlamentben, az országban a tisztviselői karban az anarchia jeleit megszüntette a kormány s ezzel szolgálatot tett a magyar szabadelvűségnek.

Kaas Ivor báró: Így csak a reakció beszél!

Tisza István gróf: A reakció a demagógia mellett szokott rejtőzni s onnan tör elő, mikor a helyzet arra megérett. A magyar

szabadelvűség azonban résen lesz, hogy ne törhessen elő. (Zajos tetszés a jobbon).

Sághy Gyula személyes kérdésben szólal fel és kijelenti, hogyha téves számadatokat sorolt fel a tüdővészesek kórházáról, ez csak onnan van, hogy adatait közvetlen beszéde előtt kapta.

Ezután elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Polonyi a trónörökösről.

Polonyi Géza nagy beszédben fejtegeti a trónörökös családi viszonyainak kérdését, szerinte a magyar család jog értelmében egészen kétségtelen, hogy a trónörökös nejeinek rangja ugyanaz, ami a férjéé. Csodálkozik rajta, hogy se a hivatalos lap, se a képviselőház nem vesz tudomást a trónörökös gyermekeinek születéséről. (Derűtség, zaj.)

Polonyi Géza: Nem tudja, hogy mindannyian egy véleményen lesznek-e vele, de ő saját lelkiismeretét akarja megnyugtani akkor, amidőn indítványozza, hogy a képviselőház *szerencsekívánatát* fejezze ki **Ferencz** Ferdinánd trónörökösnek, ujszületett gyermekeért. (Derűtség az ellenzéken.)

Sőt, hogy loyálisán se essen csorba, indítványát határozati javaslat alakjában is bemutatja. (Viharos helyeslés az egész ellenzéken.)

Madarász József: Mégis csak nagy ördög ez a Polonyi!

Endrey Gyula: (A terembiztoshoz, ki a javaslatot az elnöki emelvényre felviszi.) Ne siessen vele. Illendő lassúsággal érjen az elnökhöz.

Gabányi Miklós: Es pukkedlit vágjon, amikor átadja.

Polonyi Géza: Kéri a javaslat elfogadását. (Felkiáltások a balon és szélsőbalon: Elfogadjuk!)

Igen sajnálja, hogy a miniszterelnök nincs jelen ez ünnepies alkalommal.

Lukács László pénzügyminiszter: De itt van.

Polonyi Géza: Hol?

Lukács László. (A jobbközépre mutat) ott ni!

Tisza István gróf: Itt vagyok!

Nessi Pál: Hadikkal trafikál.

Buzdít Ferencz: Csakhogy nem figyel ide!

Polonyi Géza: Azért mégis meghallja, amit én mondok.

Tisza István gróf: Meg! Meg!

A kivándorlásról.

Polonyi Géza: Az indemnitás vitájára tér át és kimutatni igyekszik, mennyire szemfényvesztés a miniszterelnök politikája. (Ugy van! balról.)

Gabányi Miklós: Világcsalás!

Polonyi Géza: Hosszan foglalkozik a kivándorlással és a kormánynak a kivándorlási társaságokkal kötött szerződésével. Ennek a megkötése nem helyes politika, mert az olcsóságon való licitálással vérszemet kapnak olyan derék magyar munkások is az Amerikába való kivándorlásra, mely reánk nézve nagy veszteséget jelent. A multkoriban lent járt Aradon. Egész csapat, egészségigél duzzadó magyar paraszt indult kivándorlásra. Megkérdezte, miért hagyják itt az országot? Hát már csak megpróbáljuk odaát a világot, hiszen csak 90 márkába kerül és még enni is adnak érte. Es ez így terjed tova az egész Alföldön. (Ugy van! balról.)

Hosszan foglalkozik a hadügyi kérdéssel és erős bírálat alá veszi a miniszterelnöknek ez irányban tett kijelentéseit. A nemzetiségi politika valósággal szégyenére válik az országban. (Ugy van a baloldalon.) A nemzetiségek vallási autonómiájukkal egyenesen kijátszák a magyar közoktatásügyet. (Ugy van! a baloldalon.)

Helytelen az a nézet, hogy az indemnitást el kell fogadni. Hiszen akkor odajutnánk, hogy a kormányok csak indemnitással kormányoznának. A miniszterelnök már is azon az uton van. Nos hát, ő ezzel szemben követi a saját meggyőződését és az olyan kormányának

a mely most áll előttünk, az indemnitást nem szavazza meg. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Kubik Béla: De nem álm!

Biharmegye közgyűlése.

— Első nap. —

Daczára a választásoknak, elég lanyha érdeklődés mutatkozott tegnap a megyei közgyűlés iránt; alig 150 bizottsági tag jelent meg a központi tisztviselőkkel együtt.

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak az ülésen: **Beöthy László** főispán elnök, **Keszthelyi Zoltán** főjegyző, **Baranyi András** t. főjegyző, dr. **Wallner Odön** főügyész, **Balog János**, **Balogh Elemér**, **Balázsházy Iván**, t. főjegyzők, **Jancsó Károly**, **Poyárn Ernő**, **Bartos Elemér**, **Beöthy Lajos**, **Hegyesi Pál**, **Hranyiczky Károly**, **Jerzák István**, **Fráter Kálmán**, **Udvarhelyi Béla**, **Veitersütz János**, **Mazes Imre**, **Szathmáry Király Andor**, **Nagy Lajos**, **Csapó Dezső**, **Nagy Márton**, **Klobusitzky Béla**, **Klobusitzky Tódor**, **Böszörményi Lajos**, **Reismann Márton**, **Alacs Károly**, **Csomák János**, **Berger Gyula**, **Dávidházy János**, **Futó József**, **Nádudvary Lajos**, **Bérczy János**, **Ujházy Antal**, **Bakats Béla**, **Jezerniczky Dénes**, **Darabant Gerő**, **Szicszay Lajos**, **Gyöngyössi István**, **Kelemen József**, **Dely Imre**, **Bereczky Géza**, **Ertsey Dezső**, **Szabó József**, **Móritz Ernő**, **Miskolczy Árpád**, **Papp János**, **Csanak Jenő**, **Füredy László**, **Tamásfalvy-Thury Ignác**, **Cziffra Kálmán**, **Géczy Lajos**, **Hegyesi Márton**, **Cziffra Gerő**, **Orley Kálmán**, **Nadányi Jenő**, **Fetser Antal**, **Sámsón Márton** dr., **Beliczai Elek**, **Juricskay Akos**, **Köszeghy Károly**, dr. **Márkus László**, **Juricskay D.**, **Reinle Gyula**, **Lakatos S.**, **Amáczy Gy.**, **Béray Imre**, **Vaslagh Gyula**, **Bartos Adorján**, **Rosmann László**, **Tatár Zoltán**, **Biszterszky Iván**, **Körner József**, **Fodor Gyula**, **Pallay Lajos**, **Kernács János**, **Bodó József**, **Leszkay János**, **Balogh József**, **Lovász Sándor**, **Mesko Béla**, **Széchenyi Jenő**, **Szabó József**, **Roxin György**, **Papp Imre**, **Wertheimstein Alfréd**, **Wertheimstein Henrik**, **Nagy Márton**, **Ötvös Gyula**, dr. **Móricz Ernő**, **Korbuly Ferencz**, **Futó József**, **Szunyogh Loránd**, **Papp János**, dr. **Gyöngyösi István** stb.

A megajítás után a betegsége miatt távollevő alispán helyett **Keszthelyi Zoltán** főjegyző terjesztette elő az alispán időszaki jelentését, amely felöleli a gazdasági állapotokat, megemlékezik a nagy szárazságról, amely miatt a termés kilátások igen kedvezőtlenek; felemlíti a közbiztonsági állapotokat s az élesdi véres napot. Kegyeletes szavakban emlékezik meg az alispán **Jókai Mór** haláláról, s indítványozza, hogy a törvényhatóság jegyzőkönyvében fejezze ki részvétét s az özvegyhez részvétiratot intézzen. — Az időközben elhunyt id. **Nadányi Miklós**, gr. **Károlyi Tibor** és **Beöthy Sándor** megyebizottsági tagok emlékét szintén jegyzőkönyvben örökítse meg a közgyűlés.

Az alispáni jelentést tudomásul vették.

Hódoló felirat a királyhoz.

A II. Rákóczy Ferencz hamvainak hazaszállítása ügyében kibocsátott legfelsőbb királyi kézirat megjelenése alkalmából az alispán a következő önálló indítványt terjesztette a közgyűlés elé:

O császári és apostoli királyi Felsége, f. évi április hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározása szerint: utasította a kormányt, hogy a közel 200 év óta idegen földben porladozó II. Rákóczy Ferencz és kibujdosott társai hamvainak a hazába visszaszállítására irányuló intézkedéseket tegye meg.

Felséges urunk és királyunk eme magasztos s az egész országban végtelen örömmel fogadott legkegyelmesebb királyi tényét, midőn a tek. közgyűlésnek bejelentem, egyttal feleslegesnek tartva minden további indokolást, in-

ditványozom, hogy a vármegye hódoló köszönetét felirat alakjában a belügyminiszter ur utján juttassa a trón számolyához.

Az indítványt egyhangulag lelkesedéssel elfogadták.

A választások.

Ezután a **Kiss József** halálával megüresedett árvaszéki ülnöki állást töltötték be.

A kijelölt választmány a főispán elnöklete alatt **Hegyesi Márton**, **Papp János**, **Klobusitzky Béla**, **Szabó Dezső** és **Lévay Kálmán** tagokból alakult meg.

Az aljegyzői állásra kijelöltettek: **Beöthy Lajos**, **György László** és **Rajcsányi Gyula**.

A közgyűlés egyhangulag, közfelkiáltással **Beöthy Lajos** aljegyzőt választotta meg árvaszéki ülnökké.

Az ekként megüresedő aljegyzői állásra kijelöltettek: **Bartos Elemér** és **Beliczay Elek**.

A jelen voltak nagyrésze **Bartos** nevét hangoztatta, míg a **Beliczay** neve csak itt-ott volt hallható. Mivel szavazatot senki nem kívánt, a főispán **Bartos** Elemért egyhangulag megválasztott aljegyzőnek jelentette ki.

Elnöklő főispán a felmerült szükséghez képest **Vécsey Lóránd** közigazgatási gyakorlatot tiszteletkeli szolgabíróvá, — dr. **Schwimmer** Márton belényesi orvost pedig tiszteletbeli járás orvossá nevezte ki.

Az árvaszék személyzete kevés.

A számonkérőszék jelentése szerint a közigazgatási hivatalok tevékenysége megfelelő, restarczia alig van, míg az árvaszéknel 4900-ra szaporodott fel az elintézetlen ügydarabok száma.

Böszörményi Lajos bizottsági tag különös fontosságot tanúsít az árvaszék gyors működésének, mert sokak érdekét érinti. Ezért a mostai állapotokon segíteni kell.

Beöthy László főispán rámutat, hogy a hátralékos ügydarabok felszaporodását, a munkaerő hiánya okozza. Erzik ennek a hátrányát is és a vármegye ügyeinek vezetői. Reméli, hogy legközelebb két új árvaszéki állás lesz szervezve s ezek az állapotok javulni fognak.

A jelentést tudomásul vették, az előterjesztett különféle számadásokkal együtt.

A vármegye kiskatonái.

A honvéddhadapród iskoláknál a vármegye által létesített két alapítványi hely a most következő tanévben kerül betöltésre s a honvédmíniszter felhívta a megye törvényhatóságát, hogy a helyekre ajánljon ifjakat.

Osszesen öt ifju pályázott a két alapítványi helyre: **Hollósi Ernő** Dénes, **Jánossi Béla**, **Kovács Imre**, **Govrik Imre** és **Lakatos Sándor**.

Titkos szavazás útján döntöttek.

A szavazatszedő küldöttség **Géczy Lajos** elnöklete alatt **Tamásfalvy-Thury Ignác** és **Böszörményi Lajos** tagokból állott.

Beadatott 132 szavazat.

A szavazás eredménye: **Kovács Imre** 98, **Govrik Imre** 61, **Hollósi Ernő** Dénes 42, **Jánossi Béla** 32 és **Lakatos Sándor** 29 szavazatot.

E szerint a két helyre első sorban **Kovács Imrét** és **Govrik Imrét** ajánlja Biharvármegye törvényhatósága.

A különböző törvényhatóságok átiratait mind egyszerűen tudomásul vették, ami a legkönnyebb, de nem leghelyesebb módja az ügyek elintézésének s ha a többi törvényhatóságok is így járnának el, még nagyon sok dologban hátra volnánk.

Báránd község képviselő testülete az utcák betonjárdával való ellátására, továbbá egy községi takarékszövetkezet felállítására 100 ezer korona kölcsönt akar felvenni. A beton munkálatokat szűkebb árlejtéssel adták ki.

Az állandó választmány a képviselőtestület határozatának a feloldását javasolja s legfeljebb a betonjárdákra szükséges 50 ezer korona kölcsön felvételét tartja megengedhetőnek, de a munkálatokra az államépítészeti hivatal közbejöttével nyilvános árlejtést irjanak ki.

Szabó József (Bárán) és a főispán hozzájárulása után az áll. választmány javaslatát fogadták el, azzal, hogy a pályázat megtartása után, az államépítészeti hivatal véleményére az alispán engedélyt adhat a betonmunkák keresztülvitelére.

Több apróbb tárgy elintézése után a közgyűlést fél 1 órakor a főispán berekesztette.

A még hátralévő ügyeket a mai folytatóságos közgyűlésen tárgyalják.

Három öngyilkosság egy napon.

— Hat öngyilkos egy családban. —

A könnyelmű gondolkodás, vallástalanság napról-napra szedi áldozatát. Gyenge lelkű, kishitű emberek dobják el maguktól az életet, mert a legelső csalódás, az élet küzdelme kétségbeesíti őket s nem mernek megküzdeni hanem a halálba menekülnek.

Tegnap három öngyilkosság, illetve két öngyilkosság és egy gyilkosság történt Nagyváradon.

Szivós János őrmester előbb kedvesét lőtte agyon, aztán a saját életét oltotta ki. A kettős öngyilkosságról a rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki:

Szivós János 37-ik gyalogezred 5-ik századában szolgáló őrmester a v. velencei református temetőben az elmúlt éjszaka **Szabó Gizella** bihariószegi illetőségű 18 éves szolgálatteljesítő álló szobalányt szolgálati forgópisztolyával fölbeltette s azután önmagát lőtte föbe. Mindkét lövés azonnal halált okozott. Hajnali 4 órakor akadt a két holttestre a temető őre, aki azonnal értesítette a rendőrséget. A helyszínén **Becsey** őrmester jelent meg, ki a nőt a boncolóházba, a férfit pedig a helyőrségi csapatkórházba szállította. A nőnek kalapjában egy levél volt, melyben az öngyilkosok megírják, hogy közös elhatározásból mentek a halálba.

A szerencsétlen véget ért **Szivós János** családjára a végzet átka nehezedik. O már a hatodik öngyilkos a családtól.

Evtizedekkel ezelőtt **Szivós Jánosnak** a nagybátyja **Szeghalom** község határában agyonlőtte a postakocsist s a postát kirabolta. Ezért kötél általi halálra ítélték — és kivégezték.

Ettől a rémséges esettől kezdődik a család tragédiája.

A kivégzett embernek négy fia és egy leánya volt, akik közül a leány felakasztotta magát, az egyik fiu, mint káplár szolgált a **József** ezredben s 5 évvel ezelőtt fölbeltette magát. A másik fiu a csendőrségnél szolgált s valószínűleg atyjának bűne és bűnhődése miatt lett öngyilkos. A harmadik fiu szintén a **József** ezredben szolgált s mikor már szakaszvezető lett, fordította maga ellen a gyilkos fegyvert s így pusztult el. A negyedik fiu él, de szegény ő sem kerülhette el a végzetet. Mint vasutas szolgált s egy telt hordó mindkét lábát eltörte. Most mint nyomorék tengeti életét.

Szivós Jánosnak, aki most oltotta ki életét a várad-velencei temetőben, már egy leány testvére szintén öngyilkossággal vetett véget életének. Egyik férfi testvérét pedig a napok-

ban fogta el a gyulai rendőrség. Szeghalomban a postánál volt szolgálatban s néhány nappal ezelőtt 169 koronával megszökött.

Igy pusztult el az egész család, nagy részben egy ember rémséges bűne miatt.

*

Városszerte elterjedt tegnap a hír, hogy a déli órákban Várad-Váralján egy újabb öngyilkosság történt. Egy fiatal ember Eckstein várad-váraljai rézöntőnek a fia, aki mint egyéves önkéntes szolgált a 37-ik József-ezredben.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ismerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hiszszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a legnagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiából.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

Püspökünk bérmantja.

Apostoli buzgalommal folytatja dr. Szemrecsányi Pál várad-i püspök 6 Excellentiája bérmakörutját megyéjében.

Kedden Belfenyéren osztotta ki a püspök a bérmálás szentségét, melyhez több mint 400-an járultak. Az istentisztelet végével meglátogatta a plébániát az iskolát és a Bunyitay-féle zárdát.

Tegnap Görbeden folytatta a bérmálást a püspök. A községben több diadalkapu állott, zöld galyakkal diszitve az utca és különösen szépen, izlésesen volt cserfalombokkal ékesítve a templom. A kis községben száznál több bérmálendő volt. Ebéden Kópis József plébá-

nos vendége volt a püspök, ki délután visszatuzott Tenkére.

Igen fontossá és emlékezetessé teszi a főpásztor bérmantját az a nevezetes körülmény, hogy Szemrecsányi püspök mindentűt szóba áll a legegyszerűbb emberekkel, kihallgatja panaszait, megkérdi bajait s hathatósan inti őket a felforgató tanok ellen, lelkükre köti a magyar hazához, az állami rendhez való ragaszkodást. Szép és fontos missiót tölt be a püspök apostoli körútjában, melytől méltán várhatjuk, hogy nagy hatása lesz a népre, ennek pedig napjaink izgalmi közt igen nagy szüksége van erre az igazi apostoli szózatra.

Magyar-Csékere Tenkéről ma reggel 8 óra előtt érkezik meg a főpásztor kíséretével kocsin. A püspököt az egyházközség Gáll István plebánossal és a községi előjáróság fogadja s kíséri a templomba, hol negyed 9-kor csöndes misét, majd szent beszédet mond a püspök ur 6 Excellentiája. Ennek végeztével pedig megbérmálja a jelentkezőket. A szertartás elvégzése után a plebániára vonul a főpásztor, hol 11 órakor a tisztelgőket fogadja. Délben Korda Andor földbirtokos, a plebánia kegyura ad a főpásztor tiszteletére diszebedet melyre a környék intelligenciája is hivatalos.

Mint értesülünk nagyban készülnek Belényesen a főpásztor fogadására, ki holnap ott fog bérmálni. A püspök ur 6 Excellentiája ma csütörtökön délután utazik Csékéről Belényesbe, hova 5—6 óra között érkezik meg. A város már is lobogódiszt öltött. A belényesi járás határánál Horváth Endre főszolgabíró fogja üdvözölni a magas vendéget. A város szélén pedig, hol hatalmas diadalkaput emeltek, a hitközség élén Tamásfalvi Thury Ignác közjegyzővel, valamivel beljebb pedig a községi előjáróság fogja fogadni a főpásztort. Itt a község nevében Illés Albert főbíró fog beszélni.

6 Excellentiája dr. Radu Demeter görög kath. püspökhöz száll kíséretével. Este, ha az időből kitelik, tisztelgőket fog a főpásztor fogadni. Így tisztelegni fog a főpásztornál a román. kath. hitközség, a gör. kath. klérus, a görög keleti hitközség, a községi előjáróság, a gimnázium tanári kara s több egyesület. Holnap, pénteken reggel 8 órakor 6 Excellentiája baldachin alatt vonul a templomba, hol csöndes mise s szent beszéd után a bérmálás veszi kezdetét, melyre 145-en jelentkeztek. Délben 1 órakor dr. Radu Demeter ad belényesi palotájában nagyarányu diszebedet a püspök ur 6 Excellentiája tiszteletére.

TAJEKOZTATO.

Június 18. Katholikus júniális a Püspök-füzdőben.

* **Bubics püspök Lónyay gróféknál.** Bubics Zsigmond püspök f. hó 12-én délután 4 óra 20 perczkor Bodrog-Olasziba érkezett. A pályaudvaron gróf Lónyay Elemér Saenger titkárral és a vidéki papsággal egyetemben fogadta a püspököt. A pályaudvarról a püspök, ki titkárával, gróf Csákyval érkezett meg, Lónyay gróf kíséretében a kastélyba hajtatott. Este a püspök tiszteletére vacsora volt. Másnap a püspök a bodrog-olaszai román. kath. templomban fényes segédlettel misézett melyen résztvett Stefánia királyi hercegnő, Lónyay Elemér gróf, a papság és nagyszámu közönség.

Mise után a püspök a papságot fogadta. A püspök megtekintette a bodrog-olaszai kastélyban felhalmozott műkincseket és ebéd után, déli 12 óra 20 perczkor tovább utazott.

* **Rákóczi hamvainak hazaszállítása.** Konstantinápolyból írják: Az itteni török lapok, valamint a Stamboul francia lap, jelentik, hogy a szultán iradét irt alá, melylyel megengedi. II. Rákóczi Ferencnek, a galatai St. Benoit-Kolostorban nyugvó hamvai hazaszállítását. A lapok azt is jelentik, hogy az a magyar küldöttség, mely a hamvakat hazaszállítja, legközelebb a török fővárosba érkezik. A iradérről a francia nagykövetség, melynek hatósága alá tartozik s a St.-Benoit-kolostor, értesült már. A St. Benoit-kolostor atyái, örömmel várják a magyar vendégeket. A törökök is fényes fogadásra készülnek.

* **Tanképesítő vizsgálatok Debreczenben.** A debreczeni román kath. tanítóképzőn e hó 20-án és 21-én lesznek a tanképesítő vizsgálatok. A tanügyi kormányt Sipos Orbán miniszteri tanácsos nagyváradi kir. tanfelügyelő képviseli, a nagyváradi egyházmegyei hatóság megbízottja gyanánt pedig Palotay László pápai praelátus, egyházmegyei tanfelügyelő lesz jelen.

* **A vámfelügyelő bizottság ülése.** Mióta Komlóssy József gazd. tanácsnok vette át Nagyvárad város vámgügyeinek vezetését és felügyeletét, egymás után léptetik életbe a szükséges reformokat. A vámfelügyelő bizottság tegnapi ülésén ismét több fontos kérdést beszéltek meg. Így javasolja a bizottság, hogy az állatvásárokhöz a rendőrök már a vásár kezdetekor hajnalban kimenjenek s a vámfelügyelő utasításait teljesítsék; az elfogott vámvisszáéllókkal azonnal vegye fel a rendőrség a jegyzőkönyvet. Új bélyegzők szükségesek és pedig a nap szakának (dél előtt és délután) megjelenésével. Szükségesnek tartja a vámfelügyelő bizottság a rendszeresített négy vámmellenőr helyének betöltését; ez időszerint csak kettő van kinevezve. — A vámosokat vizsgáztató bizottságba a felügyelő bizottság részéről Mihelyi Adolfot rendes, Balogh Dömét póttagnak beválasztották. Az ülésen jelen voltak: Komlóssy József tanácsnok, dr. Istvánffy István jegyző, Balogh Döme és Liszkay Béla fővámmellenőr.

* **Tereptanulmányozás és lovaglási gyakorlat.** A 7-ik hadtest parancsnoksága és táborkara két hétig tartó tereptanulmányt és lovaglási gyakorlatot végez. Résztvesznek a gyakorlaton: lovag Schweitzer táborsernagy, Weisz Temesvári Steinsberg nagyváradi hadosztályparancsnokok, az alájuk tartozó tábornokok, ezredparancsnokok, vezérkari tiszték és a Nagykirindán állomásozó 12-ik huszárezred egy szakasza. Fehértemplomból indultak el, mint központból folyó hó 7-én és a Szászabányától Ujmoldova felé húzódó hegyek között gyakorlatot. Folyó hó 11-én Schweitzer hadtestparancsnok elnöklete alatt Fehértemplomban megbeszélést tartottak. 12-én továbbmentek Temeskubin, Ulma, Pancsova felé, ahol a gyakorlat 19-én véget ér. A résztvevők 20-án térnek vissza állomáshelyeikre.

* **Képesítő vizsgálatok az Orsolya-zárdában.** Tegnapelőtt értek végett a képesítő vizsgálatok az Orsolya-zárda tanítónőképződjében. Hatvan tanítónőjelölt és munkatanítónőjelölt állott a bizottság elé s bár, mint rendszeren, a vizsgáknál most is magas mértéket alkalmaztak, az eredmény minden várakozást felülmúlt. Evtizedekre visszamenőleg sem találni párját olyan fényes sikernek, mint amilyet az idei évfolyam elért. A növendékeknek több mint fele, csaknem kétharmada kitüntetéssel tette le a képesítőt. A rendkívül fényes siker csak újabb dicsőséget és elismerést

szerzett a páratlan buzgalmat kifejtett tanárnői karnak, az Orsolya-rend odaadó, önfeláldozó apáczáinak. Ugy *Palotay* László egyházmegyei, mint *Sipos* Orbán világi tanfelügyelő teljes elismerésüket fejezték ki a párját ritkító eredmény fölött úgy a tanárnői karnak, mint a tehetséges és szorgalmas növendékseregnek, továbbra is ilyen szép sikereket kívánva szép, de nehéz pályájukon.

* Szemétdomb helyett kertésztelep.

Ifj. *Jelínek* Ferencz kertész a honvédhuszár laktanyával szemben levő pocsolyás, szeméttelen kertészetet rendezett be s a területet bérbe bírja a várostól. A szorgalmas tüzetember teljeseen modern alapon fejleszteni akarja telepét, de ezt csak úgy viheti keresztül, ha a terület a saját tulajdona lesz. Ajánlatot tett a városnak, hogy a 4000 négyszögöl területért 8000 koronát hajlandó fizetni. A kérelem véleményadás céljából *Köszeghy* József főmérnökhöz került, aki a város fejlődése érdekében, helyénvalónak tartaná a telek eladását, mert ezáltal megakadályozná a városnak ezen irányban való terjeszkedését. Vákolja a Külváros szerencsétlen fekvését; ide lakházakat nem szabad építeni, mert nagyon alacsonyan fekszik s a talaj víz magasan van. A város rendezése szempontjából csak előnyös ott egy kertészeti telep berendezése. Az arra nézve azonban azt véli a főmérnök, hogy négyszögméterenkint 50 fillérért, vagyis egészben 10780 koronáért átengedheti a területet a város.

* **Áthelyezés.** A honvédelmi miniszter *Palotás* Fausztin I. osztályú honvédszázadost, a nagyváradi m. kir. honvéhadapródiskola kiváló tanárát, a magyar irodalom jeles művelőjét a honvéd helyi alkalmazásbeli tisztek állományának első csoportjába helyezte át.

* **A becsületes megtaláló.** Egy szegény cselédeánynak keserves perczeket szerzett tegnap egy loro-ponorremeczi italmérő felesége. A leányzó, *Borbély* Paula nagykarolyi illetőségű cselédre minap szüleitől több mint 300 korona örökség szállott. Elképzelhető, hogy a szegény leány milyen boldognak érezte magát. Ennyi pénze sohasem volt egy csomóban. A leány rendkívül féltette kincsét s ha ment valahova, mindig magával vitte a pénzt. Így tegnap délután is akadt a leánynak dolga a városban s magával vitte vagyonát. Szerencsétlenségére a pénzt a Zöldfa-utcán elveszítette. *Borbély* Paula csakhamar észrevette a pénz hiányát s sirva szaladgált a Zöldfa-utcán le s fel, míg végre megtudta, hogy a pénzt *Háber* Albert loro-ponorremeczi italmérő felesége találta meg. Rögtön panaszt tett a leányzó a rendőrségnél, mely azonnal megidézte *Háber*nt. Az asszonynak, ki pedig nincs úgy rászorulva a pénzre, pláne idegen vagyonra, igen kemény szive lehet, mert habár a cseléd is rimánkodva kérte, hogy ne foszsa meg őt, szegény leányt kisdolg vagyonától, mely neki fölér durgazdagok millióival, kónokul tagadta, hogy ő találta volna meg a pénzt. A rendőrségen azonban inkább hittek a leánynak s megmotozták az asszonyt. Ez alaposan megczáfolta az asszonyt tagadásában, mert megtalálták nála a tárczát. De már csak 52 korona 88 fillér volt benne. Alapos a gyanu, hogy a többi még hiányzó pénzt valakinek mindjárt tovább adta. A szegény cseléd így is igen megörült a kedvező fordulaton s remélhető hogy rövidesen minden pénzét meg fogja kapni. *Háber*nt a rendőrség letartóztatta s átadták az ügyészségnek.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorolták ki:

3000 koronát nyert: 8900.

2000 koronát nyertek: 7078 78350 106734.

1000 koronát nyertek: 23155 49933.

500 koronát nyertek: 520 4222 21624 24850 42177 49904 55906 69575.

300 koronát nyertek: 4241 6439 12757 13219 16648 16723 17786 23269 25340 25361 26051 30041 32347 33045 33159 35757 36037 39206 40736 41837 46537 46986 54708 60229 60776 60790 61949 62950 63413 67288 97300 68029 68272 70799 71316 72955 76198 78214 79204 80086 81310 83216 72955 76198 78214 79204 80086 81310 83216 84143 94877 86882 87880 90599 92508 92955 97348 98031 100330 104056 104203 104499 105113 105666 107251 107810 108301.

A többi kihuzott számok 80 koronát nyertek.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x **Megvettem** egy Budapesti tönkrement cipő gyárosnak egész készletét, mely több ezer pár férfi, női és gyermek cipőből áll u. m. lissé, box zerge, czuggos, fűzős és gombos; mely raktárt jövő hét kedtől egész péntek estig az az e hó 21-től egész 24-ig helyben, Zöldfa utca a Kovács L. és Társa volt tüzelehelységében gyári áron alul kiárusítom.

A kinek szüksége van az siessen, mert csak 4 napig tart. Tisztelettel

Leitner Lázár.

MULATSÁG.

A **katholikus kör juniálisa** most a beszéd tárgya Nagyvárad társas köreiben. Szombaton lesz a multság, de az előkészületek már hetek óta folynak. Nemcsak városunk egész keresztény fiatalsága készül részt venni a multságon, hanem a vidékről is számosan jelentkeztek, úgy hogy a juniális fényes sikere már is biztosítottak látszik. A rendezőség 800 meghívót küldött széjjel; aki a posta tévedése folytán meghívóját meg nem kapta, sziveskedjék címét szerkesztőségünkkel közölni.

TANUGY.

Értesítés.

A nagyváradi közs. elemi leányiskolák IV. osztályainak évről vizsgálatai a következő sorrendben fognak megtartatni:

Jun. 20-án az olaszí-,

» 21-én az újvárosi,

» 22-én a váraljai iskolánál, mindenkor d. u. 3 órától kezdődőleg, mely vizsgálatokra a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja

Nagyvárad, 1904. június hó 15-én

Az igazgatóság.

Tanítóképzői magántanulók osztályvizsgálata. A nagyváradi kir. kath. tanítóképzőnél a magántanulók osztályvizsgálata 1904. június 20, 21. (husz és huszonegyedikén) tartatik meg. Nagyvárad, 1904. május 27. Az igazgatóság.

Ovónőképzői magántanulók osztályvizsgálatai. A nagyváradi rkath. püspöki *kisdudóvónőképző*-intézetben magántanulók részére 1904. június 23, 24 (huszonhárom és huszonegyedikén) osztályvizsgálat tartatik. Nagyvárad, 1904. május 27. Az igazgatóság.

EGYESÜLETEK.

Gyűlés a Kath. Legényegyletben. A nagyváradi Kath. Legényegylet vasárnap, 19 é. d. u. 3 órakor *ifjúsági gyűlést* tart. A tárgy fontosságánál fogva felkérjük a tagtársakat, sziveskedjenek lehetőleg teljes számban megjelenni. Az igazgatóság.

A jó munka a legjobb reklám

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis haszonnal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értekesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

TAVIRATOK.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága este 7 órakor *Andrássy* Tivadar gróf elnöklete alatt ülést tartott.

Münnich Aurél ellen *Nosz* Gyula képviselő által bejelentett összeférhetlenségi ügyben a *Szepes-Béla* város és *Hohenlohe* herceg közt kötött szerződés miatt az összeférhetlenséget nem látja fenforogni a bizottság, mivel a kormány ebben nem szerepel, mint szerződő fél, de azért a bizonyítás felvételét elrendelte.

Veszter Gyula ügyében szintén elrendelte a bizonyítás felvételét.

Györffy Gyula ügyében a budapesti törvényszék megkeresését elutasította.

A nemzeti párt értekezlete.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) Ma este megtartotta a nemzeti párt a Hungária-szállóban első értekezletét.

Apponyi kijelentette, hogy hivei és elvtársai kívánságára párttá tömörítette azokat, akik mindvégig kitartottak mellette.

Kéri elvtársait, hogy most már mint párt fogjon serényen a munkához, rálépven arra az utra, a melyen annak idején haladt a párt a nemzeti eszme

szolgálatában. Ezuttal is ismétli Jászberényben mondott szavait, hogy *csak az menjen vele, akinek sziklaerős a hite a nemzeti eszme diadalában.* Az ut, melyen haladni kíván, rögs lesz, sok illuziót oszlat szét, de azért ő nem lép le arról az utról életében sohasem. Megujultnak érzem magam — mondá többek között — kiveszett szivemből minden keserűség. Friss erővel, a régi kedvvel és buzgalommal fogok dolgozni hazámért.

Azután Gullner Gyulát ajánlotta elnökül és Sáhgyt alelnökül. Egyhangulag elfogadták.

Gullner elfoglalván az elnöki széket, megköszönte a személyét ért bizalmat s előterjesztéseket tett több dologra nézve. A párt a vasutasok fizetésrendezésének tárgyalásakor részt fog venni a vitában és tüzetesen kifejtendi programját.

Izgalmas jelenet egy ítélethirdetésnél.

Szabadka, jun. 15. (Saját tud. táv.) A törvényszék büntető tanácsának elnöke, Szerdahelyi ma hirdette ki az ítéletet Erdősi Herman és társa 40 ezer koronás váltóhamisítási bűnpörében.

— Hazudik az elnök! Hazudtok, kutyák! — kiáltott bele az ítélet kihirdetésébe magából kikelve Erdősi. — Lelővöm az elnököt, ma még vérenek kell folynia.

Az izgatott embert az örök rögtön kivezették és erősen meglánczolták, úgy vitték vissza a tárgyaló terembe. Erdősi ekkor meglánczolt kezével sipkáját Szerdahelyi elnök felé dobta, indulatában trágár szitkokkal illette őt és fenyegetődzött, hogy lelövi Szerdahelyit, mihelyt kiszabadul.

Az ügyész nyomban indítványt tett Erdősi letartóztatása iránt. A bíróság ezt elrendelte.

Amerikai viteldijak leszállítása.

London, június 15. (Saját tud. táv.) Az Amerikan Line ama gőzöseinek harmadosztályu viteldiját, melyek az utat Liverpoolból New-Yorkba ugyanazon a héten teszik, mint az Aurania és Carpathia nevű Cunard-gőzösök, 45 shillingre szállította le.

New-York, jun. 15. A kivándorlási ügy felügyelői ezentul a legnagyobb gondal fogják vizsgálni a bevándorlók viszonyait.

Tegnap ideérkezett 2100 személy közül 32 százalékot tartottak vissza viszonyaik további megvizsgálása végett.

A háboru.

Pétervár, június 15. Stackelberg tábornoknak Miklós csárhoz intézett tegnapi távirata szerint ma kezdődött meg a küzdelem az oroszok állása ellen hat kilométernyire Wafanhoontun (Wafankout) állomástól délre. A japánok néhány erélyes kísérletet tettek arra, hogy az oroszoknak balszárnyát az állásából kiszorítsák, de az ellenség támadását visszaverték és megmaradtak állásukban. Az első ezred, mely a bal szárnyat képezte, komoly veszteséget szenvedett. Auastanov ezredes ezredparancsnok a Nadoto-

csinszki Radoszlav hadnagy ezredsegédtsit el estek. Gren Gross tábornok jobb alsó állkapcsán egy srappeltől megsérült, azonban mégis megmaradt a sorokban.

Pétervár, június 15. Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből tegnapi: A Port-Arthur előtt levő japán hadsereg az incsönzi lubantien között lévő vonalon van. A két ellenséges hadsereg előőrsai naponként csatáznak egymással. Nem nyernek megerősítést a Port-Arthur megrohanásáról szóló hírek.

Csifu, június 11. A Port-Arthur számára lisztet és rizst szállító bárkákat a japánok ma lefoglalták. A japánok a taotajnál paraszt emeltek, hogy külföldi kereskedők árut szállítsanak Port-Arthurba. A drótnélküli táviró-állomást, amelyet az oroszok állítólag itt állítottak fel, nem látni.

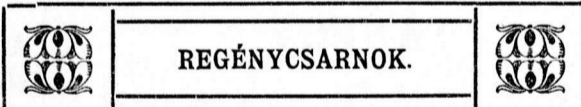
A német kereskedelmi szerződés.

Berlin, június 15. A Nationalzeitung jelenti: A német-osztrák-magyar kereskedelmi szerződési tárgyalásokon itt idéző osztrák-magyar küldöttek tegnap este Körner valóságos belső titkos tanácsos, külügyminiszteri tanácsos vendégei voltak. Azt hiszik, hogy a tárgyalások még jó ideig tartanak, de miután mindkét részen erős az elhatározás a meg egyezésre, remélhetőleg módot találnak a szerződés létesítésére.

Fogadás az új párisi nagykövetségünkél.

Páris, jun. 15. Khevenhüller gróf osztrák-magyar nagykövetségénél tegnap volt az első hivatalos fogadtatás a nagy pompával átalakított követségi palota termeiben. Gróf Khevenhüller körülvéve a nagykövetség tagjaitól, Kocierodszi meghatalmazott minisztertől, Hidvéghi gróf nemes követségi tanácsostól, Herberstein gróf katonai attasétól stb., üdvözölte a nagy számban megjelent vendégeket. A villamos lámpákkal pompásan megvilágított nagykövetségi parkban cigányzene játszott.

Az ünnepség a késő éjjeli órákban végződött.

ÉVA.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 27

A lábához való borulást és a bocsánatkérést már megelégettem. Nem is felelek a levélre. Boruljon a szülők lábaihoz, akinek tetszik és vegye nőül Kaziát Ostrzynski, ha akarja, én Évamat birom.

Ugy látszik, hogy a hallgatásom Suslowski házában rémtünetet idézett elő, mert pár nap mulva ugyanaz a küldöncz Kazia újabbi levelével jön, ezúttal a levél Swiateczkinek volt címzve.

Swiateczki mutatja nekem a levelet. Kazia kéri, hogy jöjjön egy pár perczre hozzájuk egy ügy megbeszélése végett, amelytől egész jövője függ. Számit szívére, igazságszeretetére, melyet első tekintetre föltalált nála és azon reménynek ád kifejezést, hogy egy szerencsétlen hölgy kérelmét nem fogja megtagadni. Swiateczki káromkodik, szakállába morog, átkozza a hitvány philisteusokat és azok legközelebbi felakasztásáról beszél — de mégis elmegy.

Gyanitom, hogy általa rám akarnak hatni.

XVII.

Swiateczki, kinek gyöngéd szívet adott a természet, el lett hódítva.

Egy hét óta mindennap Suslowkiékhöz jár s három nap óta körülöttem sompolyog — és mint a farkas, dühös tekinteteket lövel rám.

Végre egy napon, midőn a theánál ülünk, dühösen kérdez:

— Hallod, mit szándékozol tenni azzal a leánnyal? . . .

— Micsoda leánnyal?

— A Suslowskival, vagy hogy is hívják?

— Semmit sem szándékozom tenni azzal a Suslowskival, vagy hogy is hívják.

Rövid szünet következik, végre Swiateczki folytatja:

— Egész nap ri, úgy, hogy nem is nézhetem!

De jó fiú!

E mellett hangja a felindulástól remeg, de jegesmedveként morog és hozzát teszi:

— Tisztességes ember nem jár el így!

— Swiateczki! te Suslowski papára ütsz!

— Meglehet, de inkább akarok Suslowski papára ütni, mint leányával igazságtalanul bánni,

— De kérlek hagyj békét!

— Jól van, de ezentul már nem is ismerlek.

Ezzel befejeződött beszélgetésünk és ettől a pillanattól fogva Swiateczkivel nem beszéltem. Ugy tetetjük magunkat, mintha nem is ismerünk egymást, ami annál mulatságosabb, mert tovább is együtt lakunk, theánkat reggel együtt iszszuk és egyikünknek sincs eszébe kihurcolkodni.

Esküvöm napja közeleg.

A Papírsarkány által egész Varsó értesülve van. Az egész világ ránk néz és Évát csodálja.

Mikor a kiállításon voltunk, annyira körülvettek bennünket, hogy csak nagynehezen tudtuk magunknak utat törni.

Ismeretlen barátom megít névtelen levelet küldött, melyben kifejti és lelkemre köti, hogy Eva sem való egy olyan férfinak, mint én.

(Vége köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Hirdetés.

A szent József-Intézet kenyérszükségletének szállítása ügyében verseny-tárgyalás hirdettetik.

Írásos ajánlatok f. évi június 22-ik napjáig bezárólag az intézeti előjáróságnál adandók be.

A feltételek ugyanott olvashatók.

**A SZENT JÓZSEF-INTÉZET
ELŐJÁRÓSÁGA.**

798

Új asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, **Szalárdi-utca 9-ik** szám alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelel

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legcsinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é közönségnek mindenkor teljes megelégedésére a lelelkiismeretesebb árszámítás mellett szállítsam b. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660

kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,
asztalos mester.

**Az Amerikai Áruház olcsó árai
mindenki előtt ismeretesek.**

Közönség figyelmébe!

**Függönyök, garniturák,
szőnyegek, madraczok,
paplanokból** igen szépen össze-
válogatott **nagy raktár van.**

Ugyis minden más rőfös divatáru és
diszidolgokban szép nagy választék s te-
kintve a nagy forgalmat, ilyen olcsó árakat
egy üzlet sem nyújthat, mint ez

Tisztelettel. 617

„Amerikai Áruház“,

Nagyvárad,
Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Nagyvárad városát csakis az árverés ered-
ménye felett hozandó határozatának jogerőre
emelkedésével kötelezi.

Árverelő annak elismerésül, hogy jelen
feltételeket ismeri s azokat magára nézve kö-
telezőknek elfogadja, az árverés megkezdése előtt
eljárni, illetve zárt ajánlattevők részéről ezen
körülmény az ajánlatban világosan kiteendő.

Az árverési feltételek alulírott hivatalos
helyiségében a hivatalos órák alatt megtekin-
thetők.

Nagyvárad, 1904. június hó 9-én.

Komlóssy József,

jog- és gazdaságügyi
tanácsnok, mint az árverési
küldöttség elnöke.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választék-
ban, nyári árban.

Szilid, szabott árak!

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványvíz- és
csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékű és kempor.

Van szerencsém a t. cz. vevőkö-
zönség figyelmébe ajánlani dusan fel-
szerelt mindennemű festékáruimat, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz 1 kg. dobozban I-ső rendű 75 kr.
II-od 65 »
Spiritusmáz 1 » I-ső 70 »
II-ső 85 »

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg. dob. I-ső rendű 32 kr.

**Matt-, fényezett- és vas-
butorok tisztításához**

**Bruniolinok, Spiritusz-
lackok s Emaillackok,**
valamint

Terpentin, Firnis, Copállak,
Damárlack, Börlack, Vaslack
stb.

Pormentesítő olaj

1 kg. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhöz,
vidéki megrendeléseket helybeli álló-
máshoz díjtanul szállítok. Szíves meg-
bízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Előpatataki gyógy- és borvíz főraktára.

Nagyvárad város árverési küldöttségétől.

Árverési hirdetmény.

Alulírott közhírré teszem, hogy a Széche-
nyi-téri magtár helyiségének bérlete, valamint
a Sztaroveczky-utcai 15. sz. ugynevezett Fű-
zesséry-féle ház eladására 1904. évi június hó
30. napján délelőtt 10 órakor a városház bi-
zottsági termében nyilvános árverést tartok.

Kikiáltási ár a Széchenyi-téri 14. sz. mag-
tár felső és alsó részének bérletére 1800 ko-
rona évi bérösszeg, és feltételekben körvonal-
ozott mellékszolgáltatások, a bérleti idő 1 év.

A Sztaroveczky-utca 15. sz. fűzes szük-
ségglaktanya eladási ára 40.000 korona.

Bánatpénz mindkét tételnél a kikiáltási
ár 10%-a.

Árvételni szóval vagy írásbeli zárt ajánlat
utján lehet. Árverelőkh tartoznak a kiáltási ár
10%-át, vagyis a 1. tételnél 180, a 2. tételnél
4000 koronát az árverés alkalmával készpénz-
ben vagy óvadékképes értékpapirokban az ár-
verelő küldöttség elnökének kezébe letenni,
illetve zárt ajánlatot tevők azt készpénzben
vagy óvadékképes értékpapirokban 1 koronás
bélyeggel ellátott zárt ajánlatukhoz csatolni.

Zárt ajánlatok a fent kitett határidőig
alulírott kezébe adhatók be.

Árverelőket a tett ajánlat azonnal, ellenben

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

**NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház
mellett**

Az idény előre haladottsága miatt, **tavaszi és nyári
a hazai, angol és francia, szöveteimből** bámulatos olcsó árakért készítek a legújabb
divatu **uri ruhákat.**

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Szabott, olcsó ár!

Uj üzlet!

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utczán, **Heiman
Lipót és Társa** czéggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **rőfös és divat-
áru üzletet nyitottam** s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb
üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy

Uj üzlet!

Zöldfa-utczán csak **Kertész Sándornál**

lehet a **legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni**, hogy bámulatos lesz
egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinek saját érdeke ezen

746

rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó **soha nem volt** és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok — — — — — 12kr. 140 cm. sz. koromfekete Lüsztér — — 98kr. 120 cm. sz. Tenis Lüsztér minden szín — 58 kr
Legfinomabb selyem batizet — — — — — 25 » 120 » » mintás legf. kelme 89 » 95 » » Legfinomabb francia Delén 48 »
Pongais francia batizet, arabesk mintákkal 38 » 129 » » Sottis legújabb — — — — — 89 » Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 »

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rend-
kívül olcsók, ágy garniturák, függönyök, paplanok és más
százféle czikkek leirhatatlan olcsók, **de csak**

Kertész Sándor

uj rőfös- ésdivatáruházában,
Zöldfa-u. (Heiman-czéggel szemben.)

Szabott, olcsó ár!

Szilid és pontos kiszolgálás!

Uj üzlet!

Hirdetmény.

A
„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5°/o-OS** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

739

AZ igazgatóság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként **72 fillér**, homályos (matt), színes, fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamos motorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák

kaphatók. A villamos mű igazgatója elvállalja

— *villamos világítási* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

— *Meglepő eredmény!* —

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

♦ oly idült esetben is biztos. ♦

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel **1 kor. 20 fillér.**

Kapható:

Berger Sándor PARFÜMERIE „SAVOLY“
illatszertárban.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

Utazó kosarak és bőröndök nagy választékban.

U J! Szerencse-Bazár! U J!

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Tisztelettel hozom a m. t. közönség szives tudomására, miszerint Nagyváradon Szt. László-tér 1-ső szám alatt (Elek József üzlete mellett) egy, a mai kornak megfelelően legmodernebbül berendezett

gyermek-játék- és diszműáru-üzletet

nyitottam, hol minden e szakba vágó cikkek úgy a kivitt, mint a *mesés olcsóságot* illetőleg versenyen felül állanak. — *Férfi-divatcikkek, turista-ingek, övek, torna- és komót-czipők, női- és férfi szalmakalapok, eső- s napernyők, harisnyák, sétatobok*, valódi solingeni acél zsebkések dus választékban. — *Mindennemű szabadiszekből állandóan nagy raktár.* — Egyszerű próba vásárlás bárkit meggyőz úgy a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról, mint az árak rendkívüli olcsóságáról. Szives támogatást kérve, vagyok mély tisztelettel

KARDOS LIPÓT.

Mindennemű szabadiszek, majolika és fayence-áruk.